

Передплата

«РУСЛАНА» виносить:
в Австрії:
на цілий рік 30 кор
на пів року 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць 1-70 кор

За границею

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш, а як возьмеш милого, — як возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових ісламів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят в 5^{1/2} год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. І. п. Дембровского (Хорунцини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє засереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 3 і с. від стрічки.

Москвофільство в Галичині і в Австро-Угорщині.

(Дальше)

Так перейшли ми історію боротьби за і против народної мови — лише професор Студинський, — від р. 1849—60. Ми зазначили були, що гарні почини галицьких письменників 1848. року почав від р. 1849. пригостити противний, об'єднательний напрям. Першим, що проголосив його, був Ант. Петрушевич, який однак, як спокійний, кабінетний учений, не мав талану до організації. Виручили його в сім ділі інші люди, з початку Іван Головацький та Богдан Дідицький, що ширили сей напрям в р. 1850—1 в урядовім віденьскім «Вѣстнику». Оба они вийшли вже в часті з ніколи Дениса Зубрицького, а ще більший вплив мусів мати, спеціально на першого, протоєрей Раєвский. До сего напрямку, що проявив ся зразу в формі пропаганди церковно-славянщини, прилучили ся від перших хвилі угорські Русини. Та вже небавом приймає сей рух чим раз то виразніший, об'єднательний вигляд. Зубрицький видає свою «Історію», Дідицький поему п. з. «Конюший». В половині 1851 р. переносить ся сей напрям заходом «Погодинской колонії» до «Зорі Галицької» а живу участь в його пропаганді приймають знов угорські Русини. Крім «Зорі Галицької» повстає на галицькій Русі «Лада». Коли при кінці 1854. р. вирвано «Зорю Галицьку» з рук об'єднательів, яких ще ранше, бо в р. 1852. усунено з «Вѣстника», видають они «Анеологію» (1854), «Семейную бібліотеку» (1855—1856) і здобувають повно хвилево «Зорю Галицьку». І тут мають рівнож віський голос угорські Русини.

Колиж об'єднательна якість стрічала ся з різкими виступами її противників з поміж Русинів і зі значними перепонами з сторони уряду в Галичині, рух сей переносить ся на Угорщину. Зазначив ми вже тут дуже сильно від р. 1850. під впливом православного священика, о. Войтковского в перекладах Раковского на велико-руську мову «Вѣстника» законів державних, а опісля в йогож «Церковной Газеті» (1856—8) і «Церковнім Вѣстнику» (1858 р.) живу участь приймають в ім знов галицькі Русини дописями, а в часті також предплатою. Вислідом сеї об'єднательної роботи був проєкт Голоуховского введеня латинської азбуки, який однак однодушність Русинів успіда усунути. Душею всіх об'єднательних заходів на галицькій Русі був Яков Головацький. Б'юлись против сего напрямку віденьскій «Вѣстникъ» (1858 і 1866—9) і «Зоря Галицька» (кінець 1854 р., 1855 і 1857 р.). Отсе загальний вислід наших студій.

Що повело Якова Головацького, члена «рускої трійці», до об'єднательного табору, ми не можемо, на певно, сказати. Чи був се акт відчужености для Зубрицького, який без відомости Головацького, виїс в його імені просьбу о професуру і в сей спосіб відвигнув його на се становиско¹⁾, чи відграв тут вплив Зубрицького, або Погодіна, чи склались на те політичні події, — все те для нас поки ще невияснене.

За об'єднательну роботу довело ся Головацькому переносити тяжкі хвилі. Довго зволікав ряд з його стабілізацією на професурі²⁾, не мало заходів та всіляких протекцій мусів Головацький ужити, щоби підвищено йому платню та в сей спосіб зрі-

вано його з іншими професорами³⁾. Необережність його з «Анеологією» та участь в «Семейной бібліотеці», про яку ряд дізнав ся⁴⁾, зготовили йому великі прикрости. Він був зневолений оправдувати ся перед міністерством і заслонувати себе знов могучим впливом Мікльосіча, причім переживав тяжкі хвилі неспокою⁵⁾. Але все те не зразило его. Тратячи ґрунт під ногами в Галичині, він переносив ся з своєю роботою на Угорщину, а за порадою і посередництвом так Раєвского⁶⁾, як і Ганки⁷⁾ почав друкувати свої статії також в Росії. Наділений заходом Раєвского⁸⁾ достоїнством члена петербургської Академії наук, він не думає вже завернути з вибраної дороги, хоть намісник Голоуховский жадав в р. 1859. його усуненя з професури. Та і сим разом Головацький, заслонений сильними плечима, удержує ся на професурі, діставши лише нагану від міністерства⁹⁾. Без впливу на Головацького лишило ся також накликуване Григ. Шашкевича, щоби «отложивъ нового челоуѣка, а облекъ ся въ ветхого, т. є. оного передъ лѣтъ... а громоносна хмара перейде понадъ головою»¹⁰⁾, що щоби вирік ся «московщини»¹¹⁾. Безсвідно перейшла вкінці на нїм тревожна вість про урядове оголошенє в року 1860. стипендії для руского фільольога, яке було вимірене против него¹²⁾. Хоть як Голо-

³⁾ Гляди листи ч. 174, 176, 183, 199, 201, 202, 218, 219.

⁴⁾ D. Bronisław Łoziński: „Agenor Hrabia Goltchowski» стр. 180—1.

⁵⁾ Гляди листи ч. 268, 319, 347.

⁶⁾ Порівнай листи ч. 199 (стр. 288) і 256.

⁷⁾ Гляди листи ч. 186 і 187.

⁸⁾ Порівнай лист ч. 174.

⁹⁾ Dr. Bronisław Łoziński: Op. cit. стр. 182—3 і 186.

¹⁰⁾ Гляди лист ч. 345.

¹¹⁾ Листи Головацького в бібл. «Н. Дому» ч. 935.

¹²⁾ Гляди лист ч. 364.

¹⁾ Огоновский: «История литературы руской» ч. IV., стр. 84.

²⁾ Порівнай листи ч. 30, 36, 43.

М. Старицький.

Мазепа.

(З Байрона).

(Дальше).

III.

Гей, водатарі, гей!... повертайтеся з полей,
Озовіть ся! деж ви забарились?
Чи зрадили? чи ні? чи лягли мовчазні
Під тяжкою вагою могили?
Ні! не зрада, не ляк вас ровкидали так,
А дратне лихоліття Полтави
Обуяло вас сном... Хай над вами пером
Та могила, товариші слави!
Вас оцадок малий, мовчазливий, сумний
Не скривдив — але вірним зостав ся
Своємю королю, — і на вогу землю
Поруч його спочити поклав ся:
Мішма всі вояки; тут і коні прудкі
Полягали між ними по волі:
Так злегода рівня чоловіка й коня,
Товариша поспільної долі!
А Мазепа один, володар України,
Сивоусий, потоми не чує,
І під дубом старим, як і гетман міцним

Собі лжко убоге готує.
Мабуть думи тяжкі в глибокій душі
Дратували його безнадійне;
Але крижне чело, ніби мерле, було
Заковиле, німе, супокійне:
Загартований вид одбивав тільки слід
Непорушної мін і зваги!
Пан Мазепа забув і потому й журбу —
На коня він звертає увагу:
Поза дубом своїм, на моріжку мягкім
Нагорнув йому ліжко з травиці,
Геть попруги міцні понустив на коні,
Розгнуздав і повів до криниці,
І коханнем живим, і поглядом щирим
Його хмурії очі дивились
На свого бігуна, як вода жерельна
Пдбавляла кониченьку сили;
Як став кінь охвітний їсти покорм смачний,
Вдовольнивши ту згагу, томливу, —
Гетман любо вхмилявсь, до коня озивавсь,
Гладив спину коневі і гриву:
Бо до часу тогò за коханця свого,
Бідолаха чимало лякав ся,
Щоб траву росяну у добу вічяну
Їсти втомлений кінь не цурав ся.
Але огер палкий, наче борвій прудкий,
Як і гетман Мазепа, був ручий;
Стену вільного син був без вереду він,

Як хазяїн шамкий, невспучий;
І на бучі рваний його голос гучний
Він пізнав би, в диму між ортою,
І в беззоряну ніч на знаємий поклич
Без озиркуб полинув стрілою!

IV.

Вдовольнивши коня, пан Мазепа схили
І на себе уваги хоч трохи
Свій сіряк бучовий на землі росяній
Розстила, і під дубом високим
Спис міцний становить й озирає навіть
До гарлі усю свою зброю,
Чи зостав ся запас, чи в бездольній той час
І його геть розкидав по полю;
Чи мушкет не стираєсь, чи осічки не дасть
Безпомільний, загострений кремій;
Чи при боці крива, чи міцна ще пахва;
Чи не зтер ся шкурятяний ремій?
Потім з торба достав і на землю поклав
Святий хліб та горілки бутелю,
Короля завіттив та голодних братів
Поживати похідно вечерю.
На зледолець хирий зкинув погляд щирий,
Ухмилючись сів біла страви,
Щоб усім показати, як умів зневажати
Він недолю і врази криваві.
«Ні, признати ся, нема проміж нами всіма,

заняли місцевість Тушіянсіян. Проти них вислано інше військо.

Рим. Б тутешніх кругах говорять, що Японія зовсім поважно трактує справу висилки своєї флотії на Балтійське море, если мирові переговори розіб'ються.

Colosseum в пасажі Германів при ул. Соняшній у Львові. від 1. до 16. серпня 1905.

Нова сензаційна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятниці High Life представлено. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Карсія Людвика ч. 9

Композиції Ярославенка на фортепін * „ЛЮБОЩІ“ * вальці по К 1-50, * ШІ-ий Народний Марш * по К 1-00

продають ся по всіх книгарнях у Львові і в Перемишлі, в Станиславові у Штатлахера, в Чернівцях у Пардінюго, в Самборі у Гайзіга в Тернополі у Комоневського і в Коломиї у Оренштайна.

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченки у Львові (ул. Театральна ч. 1) повідомляє, що має на складі отсі новини: II том „Історії України-Руси“ Грушевського, II вид. брош. 7-50 К, опр. в полотно 8-90 К, опр. в півшкірок 10 К, Лепкого „В горах“ гарно оправні по 2 К, „За красою“, альманах в честь Кобилляньської, брош. 3 К, опр. 4 К. — При замовленю оправлених книжок просимо подавати, якої краски має бути справа

Читайте! Читайте! Нове виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА коштує лише 2 корони!

Товариство „Просвіти“ бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. „ПОЕЗИИ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витискама, може бути найгарнішою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських клясків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Висилає ся тільки за надісланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСВІТИ“ у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10.).

Лев Лопатинський. Перед і за кулісами та другі оповіданя. Ціна 1 К. Зміст: Перед і за кулісами. — Будник 417. — Ягоди. — Атак серця. — Збиточники. — Акторське щастя. Набути можна в Ставропільській книгарні.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“ стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10) приймає вкладки до опрощення на 4 прц. і оплачує за вкладчиків податок рентний; для ошадження коштів послілки можна прислати гроші чеками Штатній поштової; вкладати може кожний, навіть і нечлени; на жаданє звертає ся вкладку кожного часу, навіть без відповідженя (за есконтом). ПОЗИЧКИ уділяє „Дністер“ своїм членам на 6 прц. сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 літ; при 30 ратах 1/2 річних виносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотечки або доброї поруки. На парцеляцію і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до „Дністра“. Членами можуть бути тільки члени забезпечені в „Дністрі“. Чистий зиск розділяє ся межі членів яко дивіденди від уділів і на добродійні цілі. — Дотелер уділив „Дністер“ на церкви, бурси, школи і т. д. 31.738 К. Стан фондів Товар. кредитов. „Дністер“ 31/12 1904

Всі календарі і часописи можна набувати в „Сокільськїм Базарі“.

За певну і добру льокацію поручаємо: 4 1/2% листи гіпотечні 4% листи гіпотечні 5% листи гіпотечні премісовані 4% листи Товариства кредитового земского 4% і 4 1/2% листи Банку красевого 4% позичку красеву 4% облігації пропінацийні і всілякі ренти державні. Ті папери продаємо і купуємо по найточнішим курсі деннім. КОНТОРА ВИМІНИ ц. к. упр. гал. акц. БАНКУ Гіпотечного

Житку СОКІЛ можна набувати в „Сокільськїм Базарі“ у Львові і у всіх торговлях вкраю.

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905 (Час середно-європейский).

Table with 4 columns: Time, Arrival to Lviv, Time, Departure from Lviv. Lists train routes to Krakow, Lwow, and other cities with arrival and departure times.

Table with 2 columns: Arrival to main station, Departure from main station. Lists local train routes and times.